

KORRALDUS

08.04.2024 nr DM-110995-5

Rannamõisa III uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 26, § 35 lg 1 punktid 5, 9 ja 10, haldusmenetluse seaduse § 61 ning tuginedes Harku Vallavolikogu 22.02.2018 otsusele nr 9, 24.03.2020 kirjale nr 11-1/1274-1 ja Vabariigi Valitsuse 04.12.2023 määruse nr 110 „Sõrve looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri“ § 12 punktidele 1 ja 2, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. keelduda AS-le TREV-2 Grupp (registrikood 10047362) Rannamõisa III uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisest;

1.2. avalikustada AS-le TREV-2 Grupp Rannamõisa III uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisest keeldumine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

AS TREV-2 Grupp (registrikood 10047362, aadress Teemeistri tn 2, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond) on 29.03.2017 kirjaga nr T800-1/2934 esitanud menetlemiseks Rannamõisa III uuringuruumi geoloogilise uuringu loa (*uuringuloa*) taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 29.03.2017 numbriga 12-1/17/4246 ning 02.08.2020 üle toodud KOTKAS-se menetluse nr M-110995 juurde).

Rannamõisa III uuringuruumi taotleti Harju maakonnas Harku vallas Rannamõisa külas Keila metskond 157 kinnistule (katastritunnusega 19801:002:2331) ja Keila metskond 158 kinnistule (katastritunnusega 19801:002:2332). Nimetatud kinnistud kuuluvad Eesti Vabariigile, nende valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Uuringuruumi pindalaks taotleti 20,70 ha. Kavandatava uuringu eesmärk oli täpsustada uuringuruumis leviva kasuliku kihi paksust, selle kvaliteeti ja kaevandamistingimusi. Taotletav Rannamõisa III uuringuruum kattus osaliselt Harku lubjakivimaardla (registrikaart nr 0161) ehituslubjakivi aktiivse reservvaru 10 plokiga. Uuringuloa kehtivusajaks taotleti 5 aastat.

Keskkonnaministeeriumile tehti 25.06.2006 ettepanek Sõrve looduskaitseala moodustamiseks.

Taotletava looduskaitseala piiridesse jäi ka Rannamõisa III uuringuruum.

Geoloogilise uuringuloo taotlust on kontrollinud maavarade registri volitatud töötleja (Maaameti 30.03.2017 kiri nr 9-3/17/6071).

Riigilõiv 400 eurot on tasutud 29.03.2017 taotluse esitamise hetkel kehtinud riigilõivuseaduse § 121 lõike 1 kohaselt.

Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloo andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (*HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

Keskkonnaamet on Rannamõisa III uuringuruumi taotluse menetlusse võtmise kohta avalikustanud teate ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 04.04.2017.

MaaPS § 27 lõike 7 alusel edastas Keskkonnaamet 11.01.2018 kirjaga nr 12-2/18/578 Rannamõisa III uuringuruumi uuringuloo taotluse Harku Vallavalitsusele arvamuse andmiseks. Harku Vallavolikogu ei nõustunud 22.02.2018 otsusega nr 9 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 26.02.2018 numbriga 12-2/18/578-2) uuringuloo andmisega. Harku Vallavolikogu otsustas, et kavandatavas Sõrve looduskaitsealas koostatava üldise, erinevaid loomastiku ja taimestiku alaseid uuringuid kokkuvõtva uuringu vallavalitsusele esitamisel vaatab vallavalitsus Keskkonnaameti poolt 11.01.2018 arvamuse andmiseks edastatud materjalid uuesti läbi, võttes seisukoha Rannamõisa III uuringuruumis AS-le TREV-2 Grupp uuringuloo andmise kohta.

Keskkonnaamet edastas 27.02.2018 kirjaga nr 12-2/18/578-3 taotlejale Harku Vallavolikogu mittenõustuva otsuse ning palus hiljemalt 26.03.2018 AS-i TREV-2 Grupp seisukohta menetluse jätkamise osas. Keskkonnaamet selgitas, et kuna Harku Vallavolikogu ei nõustunud taotletud alale uuringuloo andmisega, siis on see MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 alusel loa andmisest keeldumise alus. Pärast kohaliku omavalitsuse keeldumist on uuringuloo andjal MaaPS § 35 lõike 3 alusel võimalik kaaluda, kas keelduda loa andmisest või pöörduda Vabariigi Valitsuse poole nõusoleku saamiseks. Teise võimalusena pakkus Keskkonnaamet taotluse menetluse peatamist looduskaitseaduse (*LKS*) § 8 lõike 6 alusel. Nimetatud sätte kohaselt on haldusorganil, kellele on esitatud taotlus muu haldusakti andmiseks, mis võib mõjutada ettepanekus nimetatud loodusobjekti seisundit, õigus peatada haldusakti andmise menetlus, kui on esitatud loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanek või algatatud kaitse alla võtmise menetlus LKS § 9 lõike 1 tähenduses.

AS TREV-2 Grupp teatas 26.03.2018 kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 27.03.2018 numbriga 12-2/18/578-5), et soovib menetluse jätkamist pärast Rannamõisa III uuringuruumi piirkonnas kavandatavate loomastiku ja taimestiku alaste uuringute valmimist (Harku Vallavolikogu otsuses oli toodud üldise uuringu eeldatavaks valmimise ajaks 2018. aasta lõpp).

Keskkonnaminister algatas 16.04.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/313 Sõrve looduskaitseala

moodustamise. Keskkonnaamet teavitas 01.11.2019 kirjaga nr 12-2/19/492 taotlejat, et kavandatavale Sõrve looduskaitsealale tellis Harku Vallavalitsus Sõrve piirkonna loodusväärtuste koonduringu. Keskkonnaamet edastas AS-le TREV-2 Grupp infoks koonduringu, mis sisaldas kõikide uuringute tulemusi ja väljapakutud kaitseala piiri ning kaitse-eeskirja eelnõud. Ühtlasi selgitas Keskkonnaamet, et arvestab kaitse alla võtmise ettepanekus Sõrve looduskaitseala koonduringus tooduga, kuid täpsemad piirangud selguvad kaitseala kaitse-eeskirja eelnõu koostamisel. Samuti märkis Keskkonnaamet, et kuigi lisatud materjalidest on näha, et loodava looduskaitseala piirides on kaevandamine välistatud, on geoloogilise uuringu tegemine etteantud tingimustel (sissesõidutee ja puuraukude asukoha kooskõlastamisel looduskaitse spetsialistiga) võimalik. Seega palus Keskkonnaamet AS-il TREV-2 Grupp teatada, kas soovitakse uuringuloo taotlus tagasi võtta või jätkata edasi menetlemist situatsioonis, kus uuritavale alale ei ole suure tõenäosusega võimalik anda kaevandamisluba. AS TREV-2 Grupp andis 19.11.2019 kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 19.11.2019 numbriga 12-2/19/492-2) teada, et soovib menetlusega jätkata.

Keskkonnaamet küsis 04.03.2020 kirjaga nr 12-2/20/98 Harku Vallavalitsuselt uuesti arvamust Rannamõisa III uuringuruumi uuringuloo taotluse ja selle kohta tehtava otsuse eelnõu kohta. Harku Vallavalitsus vastas 24.03.2020 kirjaga nr 11-1/1274-1 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 25.03.2020 numbriga 12-2/20/98-2), et kuni toimub kaitseala moodustamise menetlus, ei pea Harku vald otstarbekaks Rannamõisa III uuringuruumi uuringuloo taotluse kohta uue arvamuse esitamist.

Keskkonnaamet teavitas 28.04.2020 kirjaga nr 12-2/20/223 AS-i TREV-2 Grupp eeltoodud asjaoludest ning märkis, et pikendab Rannamõisa III uuringuruumi uuringuloo taotluse menetluse tähtaega kuni Sõrve looduskaitseala moodustamise menetluse lõpuni ning uuringuloo andmiseks või andmisest keeldumise otsuse vormistamiseni.

Sõrve looduskaitseala moodustati Vabariigi Valitsuse 04.12.2023 määrusega nr 110 „Sõrve looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri“ (edaspidi *määrus*). Nimetatud määruse § 9 kohaselt on kaitsealal viis sihtkaitsevööndit ja § 12 punktid 1 ja 2 keelavad sihtkaitsevööndis majandustegevuse ning loodusvarade kasutamise. Määruse § 13 lõike 2 kohaselt on kaitsealal Sõrve piiranguvöönd ning § 16 lõike 1 punkti 2 alusel on piiranguvööndis keelatud maavara kaevandamine. Taotletav Rannamõisa III uuringuruum paikneb suurel määral kaitseala hooldatavas sihtkaitsevööndis ning vähemal määral piiranguvööndis.

MaaPS § 35 lõike 1 punkt 9 sätestab, et loa andmisest keeldutakse, kui loa andmine on vastuolus riigi huviga. Käesoleval juhul paikneb taotletav Rannamõisa III uuringuruum riikliku kaitse all oleval kaitsealal, mis väljendab riigi huvi loodusväärtuste kaitsmiseks.

Seega esinesid uuringuloo andmisest keeldumiseks MaaPS § 35 lõike 1 punktides 9 ja 10 sätestatud alused.

Keskkonnaamet informeeris 12.01.2024 kirjaga nr DM-110995-3 AS-i TREV-2 Grupp, et uuringuloo andmisest keeldumiseks esinevad seaduses sätestatud alused, palus taotlejal kaaluda

menetluse jätkamise põhjendatust ning esitada kirjalik seisukoht 21 päeva jooksul kirja kättesaamisest. Keskkonnaamet märkis, et kui määratud tähtjaks ei ole seisukohta esitatud või tähtaega pikendatud, koostatakse uuringuloo andmisest keeldumise otsuse eelnõu.

Seisuga 12.03.2024 ei olnud taotlejalt seisukohta laekunud.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti andmisest keeldumise eelnõu koos muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja 15.03.2024 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks kaks nädalat teate avaldamisest alates. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid ning Harku Vallavalitsust 15.03.2024 kirjaga nr DM-110995-4. Avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 49 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist, huvitatud isikule ja isikule, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada ja lõikele 3 taotluse esitajale, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis AS-lt TREV-2 Grupp 15.03.2024 kirjaga nr DM-110995-4 arvamust või vastuväiteid uuringuloo andmisest keeldumise korralduse eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt 01.04.2024.

AS TREV-2 Grupp määratud tähtjaks seisukohta ei esitanud.

3. KAALUTLUSED

Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloo alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Uuringuloo saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloo andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu”¹⁴ (*määrus nr 224*). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine. Eelhindangu koostamine pole põhjendatud ka seetõttu, et selle koostamine ei muudaks lõpptulemust, kuna esinevad uuringuloo andmisest keeldumise alused.

Keskkonnaamet kontrollis AS-i TREV-2 Grupp esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-s,

taotluse esitamise hetkel kehtinud keskkonnaministri 23.01.2017 määruses nr 4 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa taotluse esitamise kord ning taotluse vorm ja täpsustatud nõuded taotluse kohta ning üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa vorm“ ja KeHJS-s sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa taotluse menetlemise jätkamiseks.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS §-s 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 27 lõigetes 4-6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloa andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 1 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui uuringuloa andmisel puudub riigivara valitseja või tema volitatud asutuse nõusolek. Keskkonnaministeerium riigivara valitsejana on geoloogilise uuringu Rannamõisa III uuringuruumis kooskõlastanud 18.04.2017 kirjaga nr 13-1/17/2426-2 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 18.04.2017 numbriga 12-1/17/4246-4). Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 1 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõike 1 punktidest 2 - 4, 8 ja lõike 2 punktidest 1-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnenu. Alal ei asu registris olevaid muinsuskaitseobjekte ega kinnismälestisi.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 5 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui uuringut soovitakse teha alal, kus see on keelatud. Sõrve looduskaitsealal on moodustatud viis sihtkaitsevööndit, kus majandustegevus ning loodusvarade kasutamine on keelatud. Vastavalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse §-le 3 on majandustegevus iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tulenevalt keelatud. Tegevus, mille suhtes on kehtestatud teatamis- või loakohustus, loetakse samuti majandustegevuseks ka juhul, kui selle eesmärk ei ole tulu saamine. Seega geoloogiliste uuringute tegemine liigitub majandustegevuse alla. Samuti on kaitsealal väljaspool teid sõitmine lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Kaitseala hooldatav sihtkaitsevöönd, kuhu taotletav Rannamõisa III uuringuruum jääb, on metsamaa, kuhu ei saa anda nõusolekut metsaraieks masinatega juurdesõiduks. Uuringud hõlmavad ka puuraukude rajamist, mida sihtkaitsevööndis lubada ei saa. Sõrve piiranguvööndisse, kus on keelatud maavarade kaevandamine, jääb uuringuruumist ca 2 ha suurune ala.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on sisustamata õiguskaitse. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et käesoleval juhul paikneb taotletav Rannamõisa III uuringuruum riikliku kaitse all oleval kaitsealal, mis väljendab riigi huvi loodusväärtuste kaitsmiseks. Seega on Keskkonnaameti hinnangul uuringute

tegemine vastuolus riigi huviga.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega. Käesoleval juhul ei ole Harku Vallavolikogu nõustunud loa andmisega. Seega esineb MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 kohane uuringuloa andmisest keeldumise alus.

MaaPS § 35 lõige 3 sätestab, et kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega, võib loa andja taotleja ettepanekul taotleda loa andmise nõusolekut Vabariigi Valitsuselt. Vabariigi Valitsus annab loa andmiseks nõusoleku, kui selleks on ülekaalukas riigi huvi. MaaPS § 35 lõike 4 alusel võib loa andja keelduda Vabariigi Valitsuse nõusoleku taotlemisest, kui valdkonna eest vastutava ministri hinnangul loa andmiseks riigi huvi ilmselgelt puudub. Keskkonnaameti hinnangul ei ole Vabariigi Valitsuse poole pöördumine ning eelnev riigi huvi väljaselgitamine käesoleval juhul põhjendatud, arvestades, et uuringuloa andmise võimalikkus on välistatud määruse § 12 punktide 1 ja 2 alusel. Samuti ei ole taotleja avaldanud sõnaselget soovi pöörduda Vabariigi Valitsuse poole pärast seda, kui Harku Vallavolikogu ei nõustunud loa andmisega.

Võttes arvesse Harku Vallavolikogu mittenõustuvat otsust ja Sõrve looduskaitseala kaitseesmäärke, tuleb Keskkonnaametil uuringuloa andmisest keelduda MaaPS § 35 lõike 1 punktides 5, 9 ja 10 sätestatud alustel.

4. VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Harku Vallavalitsus, Maa-amet, Riigimetsa Majandamise Keskus

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo